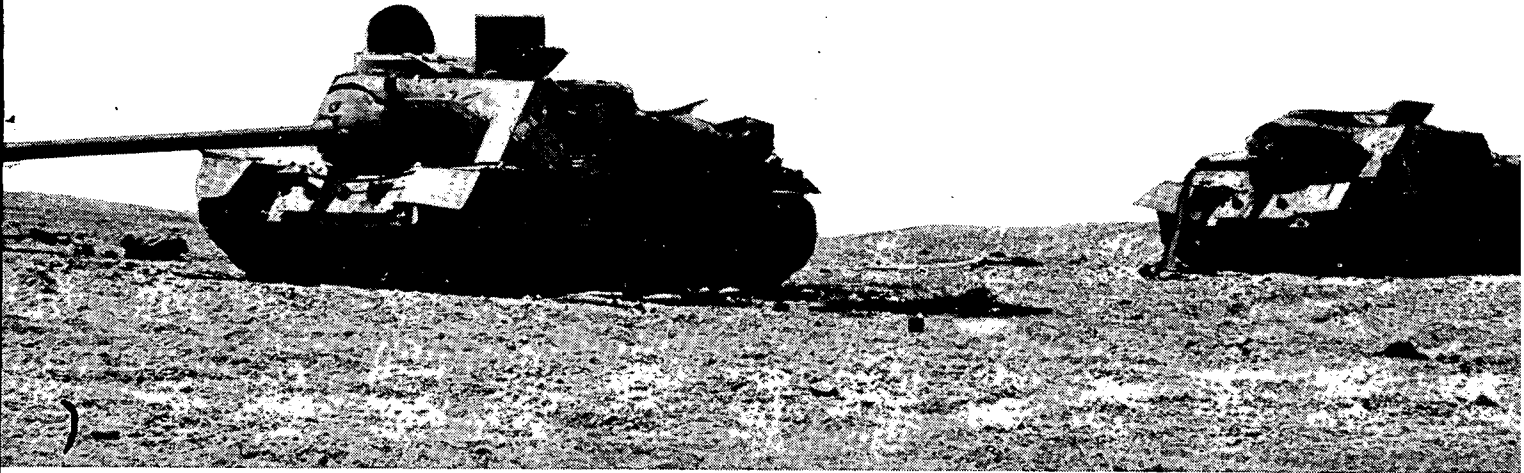

קרב השריון באבו-עגילה

מסע ה"סנטוריונים" של נתק'ה

כתב נ. ברקאי

במסגרת פעולתה של אוגדת האלוף שרון לכיבוש מתחמי האויב באום-כתף — אבו-עגילה, הוטל על אחת מיחידותיה של העוצבה המשורינת שבפיקודו של מוטק'ה תפקיד עצמאי.

הכוח, שהיה בפיקודו של נתק'ה, פעל ביום הראשון למערכה כשהוא נע באגפה הצפוני של האוגדה. בהתגברו על קשיים רבים כבש הכוח מתחם מבוצר, עמד בהצלחה בקרבות עם טנקי-אויב והשמיד רבים מהם, חסם צירי-תגבורת של האויב, ובסופו-של-דבר הגיע אל מתחמי אבו-עגילה — אום-כתף מן העורף, ויחד עם כוחותיו האחרים של מוטק'ה השלים בקרב-שריון עז את כיבוש המתחמים.

לפעולת הכוח, שהיתה מן המרתקות והנועזות במלחמת ששת הימים, נודעה השפעה מכרעת על מילוי משימות האוגדה בפריצה לסיני.

פעולה מעניינת זו מתוארת במאמר דלהלן, בהמשך לתיאורי הכוחות האחרים של האוגדה שכבר נתפרסמו מעל דפי „מערכות“.

אורו הראשון של יום-המלחמה הפציע על כוחי-ה"סנטוריונים" בשטחי-ההמתנה של פלוגותיו. הכוח מוסוה היה בקפדנות תחת רשתות, במרחב שלמרגלות גבעה 250, צפונה מעט מן המקום בו חצה הקטע ההרוס של כביש ניצנה את קו-הגבול אל יתוך סיני. דממה גדולה עמדה מסביב, אבל גרגרי-שעון-החול אפסו והלכו במהירות.

ב-0430, כשעה לאחר שהאיר השחר, הגיע יוסי, מפקד מחלקה מצוות-הסיור החטיבתי, ניגש אל זאבי'ק, מפקדה של פלוגה א', ולחץ את ידו בפגישת-היכרות ראשונה על סף יום הרה-גורל.

ב-0500 נמצאה כל חבורת-הפיקוד של הכוח בתצפית, כשהיא בולשת במש-קפות את האיזור המשתרע מערבה.

ב-0600 פקד נתק'ה, מפקד הכוח, על כוננות-של-שחר. הטיפולים בטנקים נסתיימו, הרשתות הוסרו, הצוותים תפסו את מקומותיהם.

ב-0800 נצטוה זאבי'ק להזיז את פלוגתו קדימה, עד לפני קו-הגבול ממש. ב-0815, על-פי פקודה, הופעלו המנועים.

ב-0820 בקעו מדרום רעמי-מטחים של ארטילריית-שדה; התותחים עצמם לא נראו, ואף לא רשפיהם, אך הקולות נמשכו. הפור הוטל.

ב-0825 השמיע מפקד-הכוח את פקודת-התזוזה המיוחדת, שכללה את המשימה, סדר-הכוחות ואיחולי-הצלחה. הפקודה אותה שמעו צוותי-הטנקים של פלוגה א' המובילה היתה פשוטה יותר — ועסיסית יותר: „הגיעה השעה לדפוק את המצרים. אנחנו עוברים את הגבול — נוע! נוע!“

ה"סנטוריונים" יצאו למלחמה.

בין החולות לגיבל

הדיביזיה המצרית מס' 2, שהתרכזה בקדמת-סיני בשלהי חודש מאי, התבססה במערכים שהיו זכורים לצה"ל מימי מבצע "קדש", ובחלקם — אף מימי מבצע "חורב" במלחמת הקוממיות: אל-ג'יראדי בצפון, קטייחה בדרום ואבו-עג'ילה במרכז.

המערך המרכזי — מערך אבו-עג'ילה — פרוש היה לאורך כביש-המרכז, העובר באיזור זה בין דיונות-חול מצפון ושלד חות ג'בל דלפה בדרום; הוא נבנה לעומק עשרות קילומטרים. במזרח נשען המערך המצרי על רכס אוס-כתף, המשתרע בניצב לכביש, משני צדדיו, כשלאורך הרכס חפרות-בטון, ובחזיתו — כלפי מזרח — שדות-מוקשים.

המשענת המערבית של המערך המצרי היתה צומת אבו-עג'ילה, בו מסתעף הכביש המוביל צפון-מערבה, לאל-עריש. בצומת עצמו שכן מחנה מבוצר, הוא מחנה אבו-עג'ילה. מחנה אל-חיצמה נמצא צפונה משם, בתחילתו של כביש אל-עריש, ואילו דרום-מזרחית לצומת התרומם המוצב של סכר-אר-רואפעה.

בין רכס אוס-כתף ממזרח לצומת אבו-עג'ילה במערב משתרע מישור אוס-שיחאן רחב-הידיים, האיזור המנהלתי-העורפי של מתחם אוס-כתף, ששימש אף כשטח-הפריסה העיקרי של הארטילריה המצרית במרחב.

בדרום נשען מערך האויב על שרשרת-הביצורים של דארב-את-תורכי, שבין השלוחות הסלעיות של ג'בל דלפה.

*

הכוח המצרי שהחזיק במערך זה מנה חטיבת-רגלים מוגברת, מבוצרת בחפרות עמוקות ומצדיות-בטון וחמושה במקלעים ובנשק נגד-טנקים בכמות רבה; ארבעה גדודי-שריון, שכללו טנקים "טי-34", טנקים אמפיביים "פי.טי.76" ותותחים מת-נייעים "א.ס.יו.100"; וקרוב לשישה גדודי-ארטילריה בעלי קנים בקוטר 122 מ"מ ארוכים, קנים 122 מ"מ קצרים, קנים 100 מ"מ דו-תכליתיים (דהיינו, תותחים נגד-טנקים והוביצריי שדה), מרגמות ככדות, "קאטיושות" ומכשירים לגילוי תנ"ר עת-גייסות ומקורות-אש.

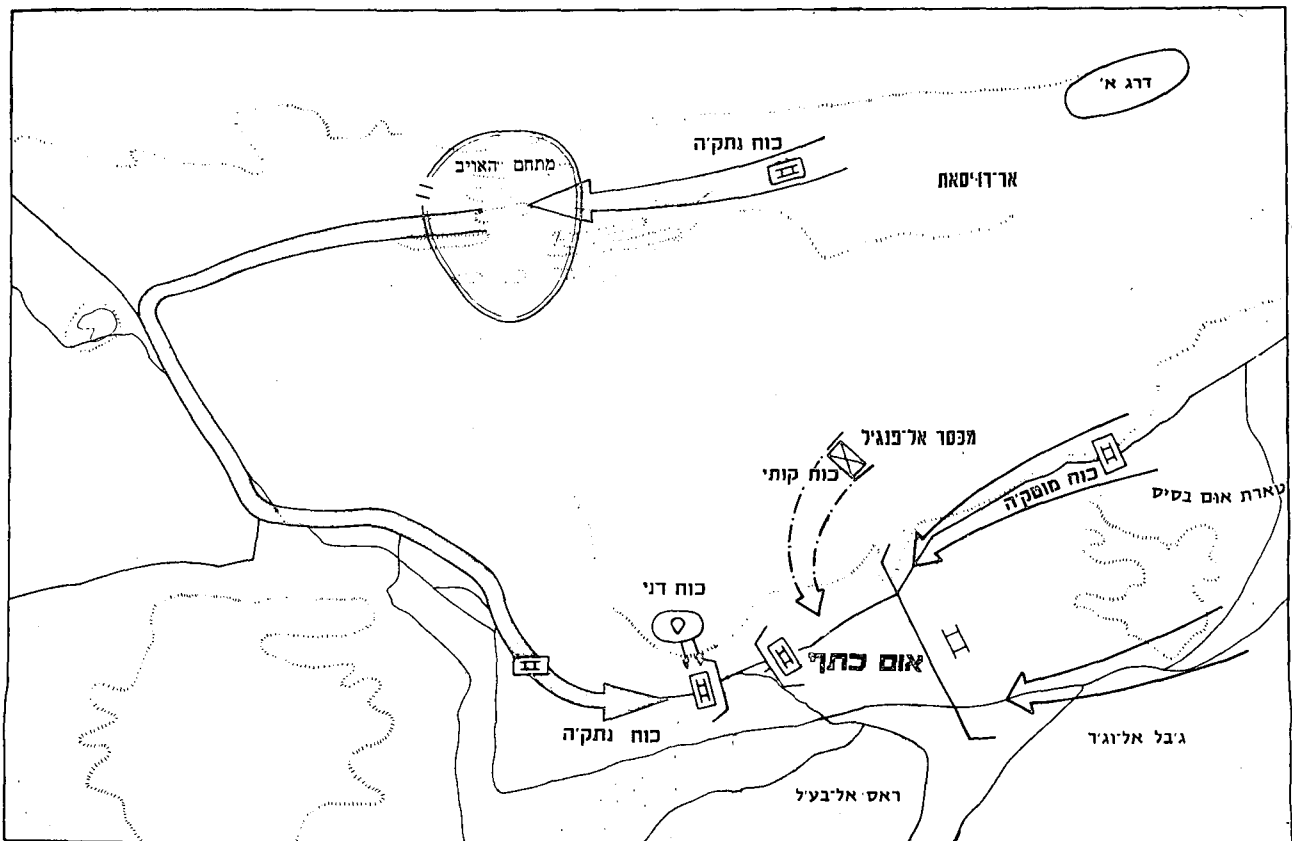
*

את המערך הזה — שהיה בעל עוצמה על-חטיבתית — עמדה להבקיע אוגדתו של האלוף אריאל שרון. תכניתו, בקיום כלליים, היתה: חטיבת-השריון של מוטקה תפרוץ לסיני בציר כביש המרכז, תכניע את מוצבי-החוף שבדרכה, ותיצור מגע עם החפרות שברכס אוס-כתף. חטיבת-הרגלים של קוטי — אשר תנוע בכביש המטוהר — תתקוף את החפרות, תכבוש אותן ותיאחו בהן*. עם היווצר המאחו יבקיע השריון של שרון את דרכו לתוך מתחם אוס-כתף עצמו, בעוד שכוח על-גדודי נוסף משריונו של מוטקה, בפיקודו של סגן מפקד-החטיבה גדעון, יפרוץ באיגוף דרומי, יפצח את העמדות של דארב-את-תורכי — ויחסום את דרך קטייחה.

לשיתוק הריכוז הארטילרי העצום של המצרים בעורף אוס-

* לפרטי הקרב של חטיבת קוטי, ראה "ליל החפרות", "מערכות" קפ"ז — המערך.

המערכה על אוס-כתף

כתף ובמישור אום-שיחאן, תיכנן-מפקד האוגדה שני מהלכים: האחד — קידום הארטילריה אשר תחת פיקודו מייד בעקבות הטנקים של ששון, כדי שתוכל לירות על מטרותיה מטוח יעיל; והאחרת — פשיטת צנחניו של דני ממסוקים על הסוללות המצריות — בשיטת-צנחנים קלאסית*.

נותר עוד להשלים את הטבעת המוחצת על-ידי חסימת דרכי התגבור של המצרים בעומק מערכת, והנחתת התקפת-שריון מן העורף המערבי — שתיערך במתואם עם פריצת השריון של ששון אל תוך המערך מצד מזרח, שני כוחות אלה בפיקוד המח"ט מוטקה צריכים היו להשמיד את טנקי האויב שהיו בתוך המתחם עם אור ראשון.

את ביצועו של מהלך אוגדתי זה הטיל האלוף שרון על כוח ה"סנטוריונים" של נתקה. היתה זו פעולה עצמאית במסגרת התכנון האוגדתי, והכוח הופרד מעוצבתו, היא עוצבת מוטקה, ותוגבר בפלוגת חיל-רגלים-משוריין, בסוללת מרגמות כבדות, במחלקה מיחידת-הסיור החטיבתית (שהיא עצמה תוגברה בארבעה גייפים נושאי תותחים לא-רתע, לאבטחה אגפית מפני שריון האויב), וכן במחלקת-חבלה ובחל"מים להובלת הדלק והתחמושת בעקבות הטנקים המסתערים — ובקצבם.

פקודת האלוף שרון הורתה לנתקה לחצות את הגבול צפון-גבולית לכביש המרכז, לערוך חדירה עמוקה מזרחה דרך החולות, לעבור על-פני מוצבי-החוץ המצרי (ראה מפה), לשתקו ובלי להתעכב לידו, להגיע עד המתחם המצרי שבגבעה 181, להי-ערך נכחו, לתקפו ולכבוש. כיוון שעוצמת הכוח המצרי המח-זיק בגבעה 181 היתה ידועה, היתה ברשותו של האלוף שרון

* לפרטי הקרב של צנחני דני, ראה "פרשי הרפאים", "מערכות" קפ"ה-קפ"ו — המערך.

עתודה של כוח צנחנים, שאמור היה לצנוח בחולות ולהצטרף להתקפתו של נתקה, במקרה שתהיה זו התקפת לילה ואם ייתקלו ה"סנטוריונים" בהתנגדות שלא יהא בכוחם להת-גבר עליה.

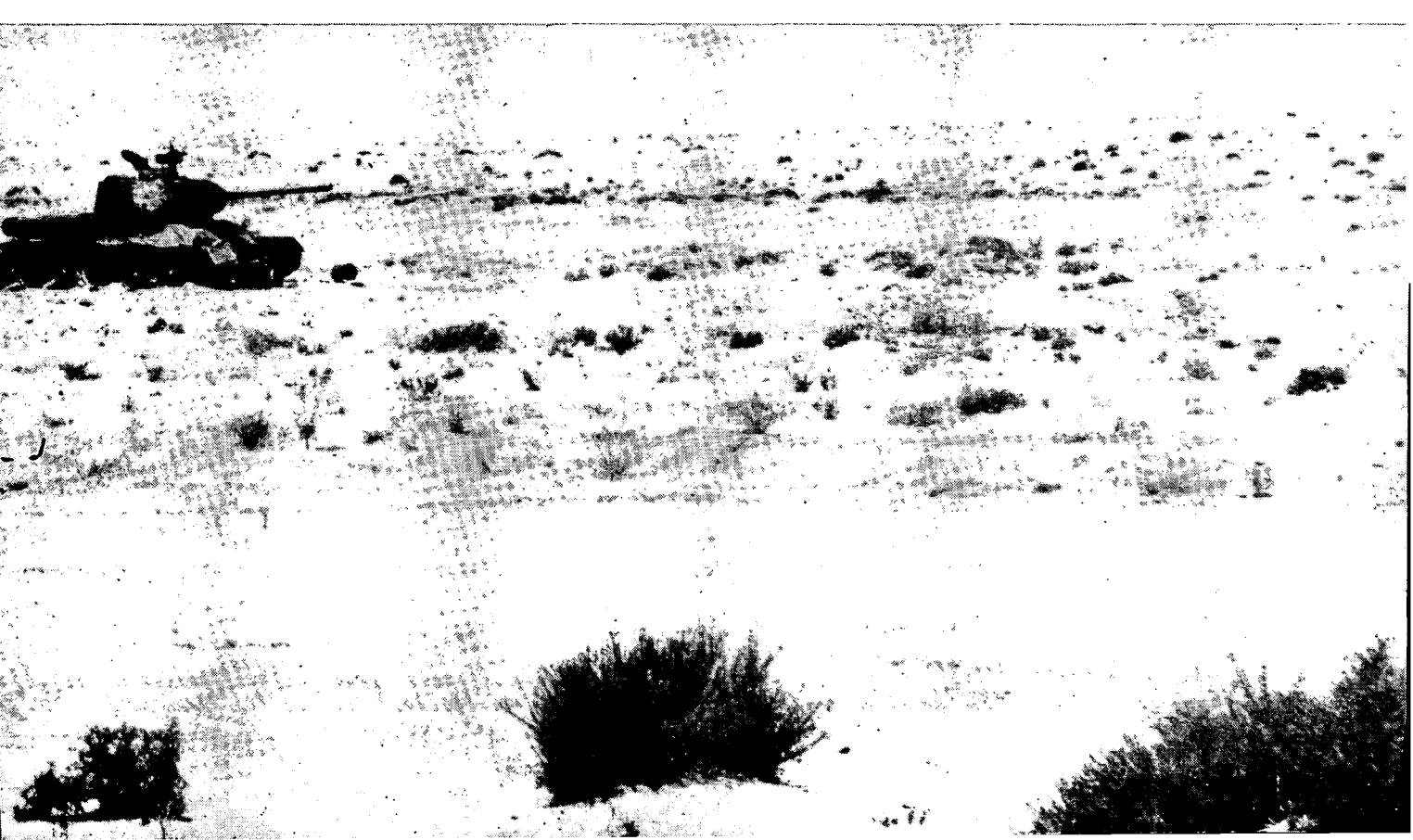
לאחר פיצוחה של הגבעה נצטוו נתקה להמשיך בהתקדמותו עד כביש אל-עריש ולאחר מכן להדרים, לכבוש את מחנה אל-חיצמה, לטהר את האיזור עד צומת אבו-עגילה, לכבוש את הצומת עצמו, להציב חסימות צפונה (לכיוון אל-עריש) ומערבה (לכיוון ג'בל-ליבני), ומכאן ואילך להתקדם בכביש המרכז (הפעם בכיוון הפוך, מזרחה), לכבוש בדרך את מוצבי הסכר, ולאחר-מכן — להבקיע את מתחם אום-כתף מעורפו עד להתחברות עם שריוני ששון, הבאים ממזרח.

חדירה ענוקה

ה"סנטוריונים" חצו את הגבול בשדרה: לפנים נעו סיירי יוסי, אחריהם פלוגה א' של זאביק ועמה מפקד-הכוח, אחריה ריה באו פלוגה ב' של ישראל, פלוגה ג' של רונן, פלוגת ה"חרמ"ש בזחל"מים, אחריהן — הדלק והתחמושת, ולבסוף — סוללת-המרגמות ומחלקת-החבלה.

הבוקר היה בהיר וצלול, הראות — מצויינת, והשטח — מטיל-אימים. מלכתחילה ברור היה, כי המעבר באיזור החולות לא יאפשר קצב-תנועה אחיד של השדרה כולה. הטנקים התקדמו ללא תקלות, הזחל"מים כבר צריכים היו להסתייע זה בזה לגרירה, ואילו כלי-הרכב ה"רכים" נתקעו תחתיהם ונוקקו לחילוץ; עדימהרה נוצר פער גדל-והולך ביניהם לבין כלי-הרכב הזחליים.

הפגזה — שהיתה מפוררת ובלתי-יעילה בתחילתה — ליוותה

מצפון ומדרום נשען המתחם על דיונות גבהות, ובחזיתו — על שדה־מוקשים צפוף. האויב שהחזיק בגבעה מנה לפחות שתי פלוגות־רגלים, בחפ־רות־בטון עמוקות, וכן כוח־שריון ניכר — תותחים נגד־טנקים ומרגמות — חלקם בעמדות מחופרות. מלבד שדה־המוקשים, שזרוע היה בבקעה המישורית המוליכה אל המתחם, פוזרו מוקשי־פרא לרוב בכל מעבר אפשרי בין הדיונות.

בשדה־המוקשים לנורגלות ההר

תכנית־ההתקפה של נתקיה קבעה: פלוגת־הטנקים א' של זאביק תוקפת באיגוף ימיני — מצפון, פלוגה ג' של רונן משמאל — מדרום, ופלוגה ב' של ישראל — משמשת בסיס־אש במרכז. הכוחות נעו.

פלוגה א' של זאביק פנתה ימינה מן הדרך הממוקשת, והחלה מטפסת, תוך הפגזות מרגמות גוברת־והולכת, על צמת־דיונה נישאת — לעבר האוהל שנראה בקצה היעד. ההסתערות התנהלה אמנם בכבודות, אך בינתיים לא נפגע אפילו טנק אחד — עד שהבחין זאביק כי שלושה טנקים סטו שמאלה, נמשכו אל השטח הפתוח, ושם החלו מפתחים מהירות — ונכנסים לדהרה. המ"פ חזה את הצפוי, שאג להם במיקרופון־הקשר להימין, אך כנראה שאיבד את הקשר עמהם. תוך דקות ספורות עלו שלושת הטנקים על שדה־מוקשים, נתקעו תחתיהם — ונלכדו באש. זאביק עצמו הגיע בינתיים עד האוהל, עבר אותו — ואז החל גם הוא גולש לעבר השטח הפתוח, ולבסוף עלה על איזור ממוקש מיקוש־פרא. בשלב זה ניסה למצוא את נתקיה, אך אש־המרגמות הצפוה מנעה קשר־עין.

את המסע מראשיתו, וזאת — נוסף על קשיי העבירות וה־ניווט; כשעה־רוחצי לאחר מעבר־הגבול חשו נהגי הטנקים בפלוגה המובילה כי הקרקע מתחת לזחל־הטנקים קשה. הם הגבירו את המהירות, ובשעה 1000 לערך זיהה זאביק המ"פ את מוצב־החוף. הוא פקד על הטנקים שבחוד־פלוגתו ועל מחלקת־הסיוור להסתער. הקרב לא ארך אלא דקות ספורות, שכן ההתנגדות פסקה עם המגע הראשון. כוח־ההשהיה המצרי שבמוצב הוכרע, ושני שריוניו — נושאות־גייסות צהובות — רוסקו באש־טנקים.

התנועה נמשכה. שוב היתה הקרקע חולית ושוקענית. ב־1130 בקירוב החלו נופלים הפגזים הראשונים, אשר העידו על קרבתו של היעד — יעדו העיקרי של הכוח בשלב זה — גבעה 181.

תכיפות הפגזים גברה; הסיירים שנעו עד כה בראש, בזחל־מים פתוחים, לפני הפלוגה המובילה — נשלחו אל מאחוריה. זאביק פקד לנסוע במדפים סגורים, אם־כי הוא עצמו המשיך בהתקדמות במדף פתוח, כשמחצית גופו חשופה בצריח, כדי שיוכל לצפות על השטח ולהוביל את הפלוגה אחריו. תוך־כדיכך הודיע מפקד מחלקת־החוד כי גילה מולו שדה־מוקש־שים, ואילו באגף הבחין זאביק באוהל הפרוס מעל עמדת קצין־התצפית הארטילרי של המוצב המצרי.

תחת ברד הפגזים הנופלים קרבה פלוגה א' אל המתחם, תפסה עמדות בטווח 1,500 מטרים ממנו — והחלה מפצחת מטרות בתוכו. לא עברה רבע שעה והצטרף אליה מפקד הכוח, ואחריו — יתר הכוחות.

מתחם האויב היה ברוחב 2.5 קילומטרים ובעומק 3.5 קילור־מטרים, על גבעה נישאה בשטח, המתפרסת לשלוחות באגפים;

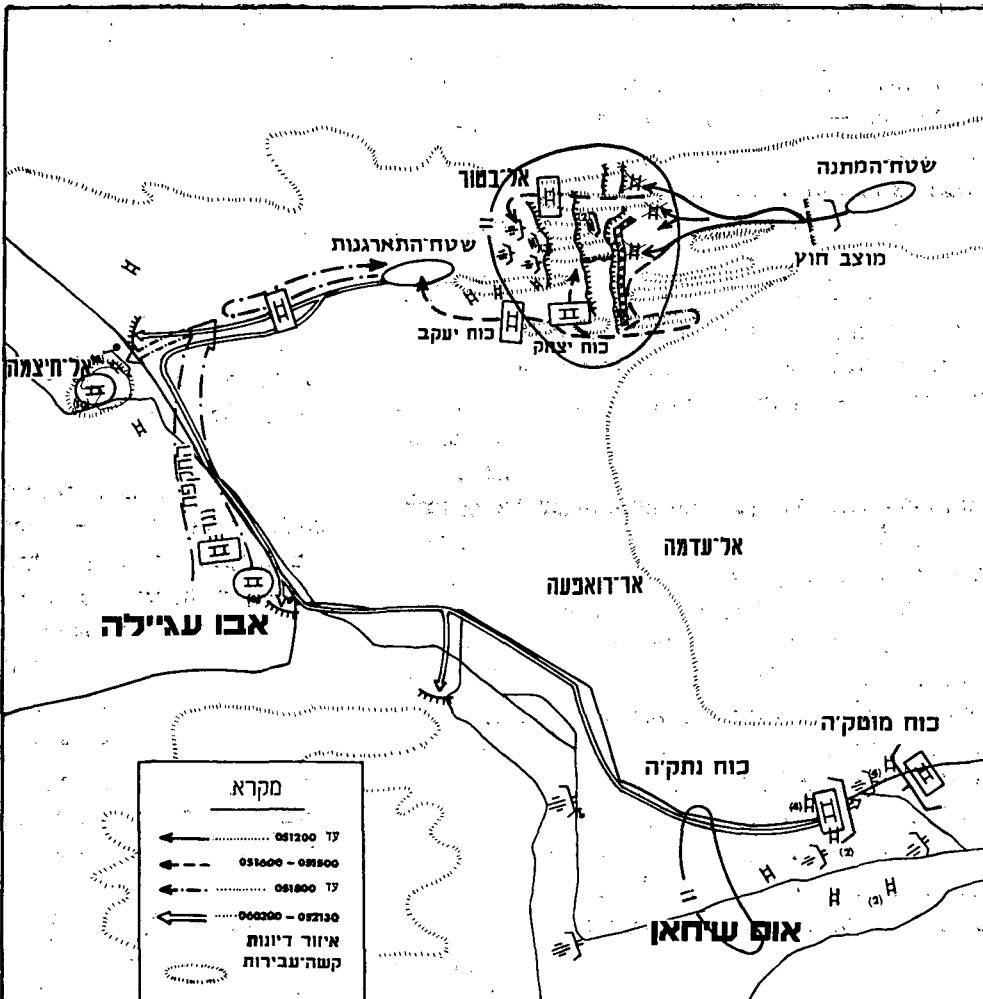
אולם פגיעת פגז בצריח ה-
טנק שלו העיפה את בסיס-
האנטנה וניתקה את הקשר
שלו עם יחידות המשנה —
ומעתה הגיעו הדיווחים רק
באמצעות הוחל"מ של קצין
המבצעים דרוו.

מפקד הכוח עשה הערכת-
מצב מהירה; שלוש אפשר-
ויות היו לפניו:

האחת — להסתלק בשלב
זה מכיבוש גבעה 181, ל-
השאיר פלוגה לשמירת מגע-
אש אתה, ולהוביל את ית-
רת הכוח להמשך המשימה.
השנייה — להמתין עד הח-
שיכה, ואז — יחד עם כוח-
הצנחנים שנשמר בידי מפי-
קד האוגדה כעתודה למק-
רה של התקלות בהתנג-
דות חזקה — להסתער
שנית, במאמץ משותף.

והשלישית — לעזור את
ההסתערות, לצאת מתוך
האיזור הממוקש ומטווח ה-
נשק הבינוני של האויב,
להתארגן — ולתקוף שנית.
נתקף משוכנע היה, כי חרף
אבידותיו יוכל לכבוש את
המוצב העיקש; ולפיכך בחר
באפשרות השלישית. הוא

פקד על יחידות המשנה לסגת מאות מטרים, לפנות את
הנפגעים ולהתארגן להתקפה נוספת.

מטעו של נתקיה

זאביק פקד על הטנקים השלמים שבעקבותיו להעמיק את
האיגוף ימינה, מסר את הפיקוד על הטנק שלו לידי התותחן,
קפץ מטה ואץ לעבר טנק אחר — לנהל ממנו את ההתקפה.
הוא טיפס תחילה על טנק סמוך — אבל גם זה היה תקוע
בשדה מוקשים. זאביק ניסה לחלצו בהילוך אחורי, אך היה
זה מאמץ-שווא — המתלה והשרשראות היו מרוסקים. שוב
קפץ מן הטנק ורץ לעבר טנק אחר, מבלי לבדוק אם רץ הוא
בין מוקשים או בשטח נקי. לבסוף, ליד האוהל, השיג טנק
שלם, טיפס עליו — וחזר והשתלט על יתרת הפלוגה.

פלוגה ג' של רונן, שתקפה משמאל, לא העמיקה את איגופה
די הצורך; היא נתקלה בשדה מוקשים — והסתערותה נבלמה.
לאחר מכן נלכדה באש, וכבר עם תחילתה של זו נהרג המ"פ,
וכן נפגעו טנקים נוספים במוקשים ובהפגזה.

פלוגה ב' של ישראל, שאמורה היתה לשמש בסיס-אש במר-
כו, התפרסה ונכנסה כולה אל בין מוקשי-פרא מפוזרים.
שישה מן הטנקים שלה נתקעו תחתיהם וספגו פגיעות; בחי-
לופי-האש נהרג אחד ממפקדי המחלקות, ונפגעו מפקד-הפל-
גה ואנשי-צוותים.

נתקף נמצא אותה עת בנקודה הגבוהה ביותר של הדיונה
הצפונית. משם ראה את השמות שעשו המוקשים בכוחותיה,

ההסתערות השניה

הכוחות התקפלו לאחור כדי 1,500 מטרים מן היעד, תוך
שמירת מגע-אש עמו. השעה היתה 1400.

מאחור הגיח מסוק ונחת בתוך שטח ההתארגנות. היה זה
יצחק ממפקדת-האוגדה, שהכיר את השטח לכל פרטיו. הוא
אמר לנתקיה, כי למרות המוקשים והדיונות ניתן לתקוף גם
מדרום, אם אך ייעשה איגוף עמוק. נתקיה עלה למסוק, הקיף
את היעד בטיסה נמוכה — והגיע אף הוא לאותה מסקנה.
בטרם נחת טס לאחור — כדי לזרז את התקדמותן של היחיד-
ות הרכובות על רכב "רד", שפיגרו מחמת התמודדותן עם
קשיי המעבר בחולות.

אותה שעה אירגן יצחק, סגן-מפקד הכוח, את פינוי הנפגעים.
עוד בטרם הגיעה יחידתו של הרופא נטל עמו חובשים אחד-
דים והחל בחילוף הנפגעים מתוך הטנקים. לראשונה ראו
עתה אנשי הגדוד בעליל את כובד אבידותיהם, את מפקדיהם
וחברייהם ההרוגים והפצועים. הגיע גם הרופא; הוא מייך את
הנפגעים, ביצע טיפולים ראשונים והעלה את הנפגעים על
וחל"מ-פינוי. כן הוזעק מסוק, לפינוי הפצועים קשה.

משהושלם פינוי הנפגעים, קיבץ נתק'ה את מפקדי הכוחות (על פלוגה ב' פיקד מעתה יעקב, ועל פלוגה ג' — יונה) למתן פקודת-ההתקפה השנית. התכנית לא היתה שונה במהותה מקודמתה: תשעת הטנקים שנתרו לזאביק, יחד עם הזחל"מים של צוות-הסיוור ועמם נתק'ה — יסתערו מצפון; ואילו הטנקים שנתרו כשירים בפלוגות ב' וג' — יחד כתריסר — יתקפו, בפיקודו של יצחק, מדרום. פלוגת החרמ"ש בזחל"מים לא תוכל להתמודד עם הדיונות, ועל כן לא תשותף בהתקפה, אלא תיכנס לתוך היעד בפתחו, לאחר שהכניסה אליו תטוהר על-ידי מחלקת החבלה. לפני הנחתת ההתקפה עצמה קידם נתק'ה את יחידת-המרג'מות שלו עד לטווח יעיל מן הגבעה, והנחית על היעד אשר-ריכוך חזקה. נוסף לכך ביקש — וקיבל — סיוע אוירי: ארבעה מטוסים חלפו על מתחם האויב, והטילו עליו פצצות גפאלם.

בשעה 1500 החלה ההתקפה.

יצחק, סגן-מפקד-הכוח, החל מוביל את פלוגה ב' של יעקב באיגוף שמאלי עמוק, כשהוא צופה בלי הרף אל השטח כדי להבחין במוקשים, עד אשר קרב אל נקודה, בה לא יכול היה להשמאל עוד, ואילו מלפנים, נכחו, הבחין עדיין במוקשים. לא הרחק ממנו נמצאו טנקים אחדים מפלוגה ג' של יונה, ויצחק סימן להם להצטרף אליו. עתה נמצא תחת ידו כוח של עשרה טנקים. שדה-ההסתערות שלפניו היה חסום — מלפנים מוקשים ומשמאל צמת-דיונה — והאפשרות להסתער היתה מותנית בהצלחתם של הטנקים לטפס על הצמה השמאלית. הטנק הקרוב ביותר לצמה היה זה של המ"מ שמואל אורן. יצחק פקד עליו לנסות את כוחו, להתקדם ממש לעבר שדה-המוקשים שבקצה הצמה, ובהגיעו לנקודת-הסיום — לבצע תפנית של תשעים מעלות ימינה ולהיכנס אל תוך המתחם. אם יצליח, ינעו יתר הטנקים בעקבות שרשראותיו.

שמואל אורן זינק קדימה. הטנק טיפס בכבדות אל הצמה — החליק. שוב טיפס — וגלש לאחור. רק במאמץ השלישי הצליח לגבור על השיפוע והחול השוקעני, התקדם לאורך הצמה, קרב אל שדה-המוקשים והגיע עד שוליו ממש — ושם, בתפנית חדה ימינה, פרץ לבדו לתוך המתחם.

צמודים לעקבות שרשראותיו הבקיעו טנקים נוספים מפלוגות ב' וג' את דרכם אל תוך היעד. טנק ועוד טנק ועוד אחד — שישה בסך-הכל. השביעי סטה מעקבות קודמיו, עלה על מוקש, ונתקע תחתיו כאשר שרשרתו קרועה.

ביעד עצמו החל הקרב, בטווח-ימגע קצרים. שלושה טנקי "טי" 34 מצריים צידדו את לועי-תותחיהם לעבר הכוח שפרץ פנימה, אך בטרם הספיקו להתגונן, רוסקו בזה אחר זה והועלו באש. ה"סנטוריונים" הגיעו לאיזור חפרות-הבטון; מכאן ואילך לא ניתנו עוד פקודות. כל טנק הפך ליחידה לוחמת עצמאית. תותחיהם שילחו פגזים. המקלעים ירו בשצף-קצף וקטלו את הרגלים המתרוצצים בין החפרות, ושרשראות-הטנקים קים דרסו כל אשר נקלע תחתיהן. טנק מצרי נוסף ושתי נוסאות-גייסות משוריניות ניסו להימלט לאחור, אך ה"סנטוריונים" שנמצאו בקצה השמאלי הדביקום בפגזיהם והשמידום. אותו זמן עצמו — באגפו הצפוני של המתחם — גילה זאביק, בראש פלוגה א', פרצה בתוך שדה-המוקשים, אף היא —

לאורך צמתה של דיונה גבוהה. הוא התקדם לאורך הצמה, הגיע עד שולי השטח הממוקש, פנה בתפנית חדה שמאלה — וחדר אל תוך המתחם. בעקבותיו נכנסה מחלקה שלמה — היתר הושהו לפי שעה — והחלה מפצחת את עמדות האויב. לאחר המחלקה הראשונה הוכנסה עוד אחת, ואחר כך — יתר הכוח.

הפלוגה התפרסה ופתחה בקרב אש עם העמדות שביעד. עמידתם של המצרים כאן היתה עקשנית יותר, וה"סנטוריונים" ניסו כוסו באש צפופה. דליקות פרצו פה-ושם, באחוז ברשי-תותח-הסוואה — אך כובו במהירות. לאחר דו-קרב קצר פקד נתק'ה על הפלוגה להסתער. היתה זו הסתערות חזיתית רחבה, שלא הותירה אחריה דבר; התנגדות האויב התמוטטה במהירות.

כמחצית-השעה לאחר תחילת התקפה זו דיווחו לנתק'ה, כמעט בעת-זבעונה-אחת, שני מפקדי כוחות-המשנה, זאביק מצפון ויצחק מדרום — כי היעד בידיהם.

קרב שריון-בשריון בצונות

גבעה 181 נכבשה. עוד בטרם טוהרה, קידם קצין-המבצעים דרור את פלוגת החרמ"ש ואת מחלקת-החבלה. החבלנים החלו בפינוי מעבר בשדה-המוקשים בעבור הזחל"מים, מהם נבצר להיכנס דרך-הדיונות. משנפרץ הנתבי, עברה בו פלוגת החרמ"ש ובעקבותיה — זחל"מי הדלק והתחמושת, יחידת-המרגמות וכל הרכב ה"רך", וחדרו למתחם; אולם באותה שעה כבר לא היו ה"סנטוריונים" בתוכו. בלי להשתאות המשיכו אלה בהתקדמותם מערבה, לעבר צומת אבו-עגיליה. לפנים נעה פלוגה א' כשבראשה מובילים הסיירים, ובמרווח מה אחריה — יתר הטנקים.

כ-1,000 מטרים לפני הצומת ירד, לפתע, ברד-שליפגזים על טור השריון. היתה זו אש פראית מכל הכיוונים. הטנקים המצריים שהספיקו לנוס מגבעה 181, הציבו כאן מארב, יחד עם כוח-אויב נוסף שנמצא בצומת.

זאביק פקד על פלוגתו להתפרס ולירות, ותוך דקות פרצו להבות מתוך שלושה טנקים מצריים, בין אנשיו של זאביק — חרף האש העזה שנורתה עליהם — לא היו כל נפגעים. לאחר שעה קלה הגיעו למקום נתק'ה ויצחק עם יתר ה"סנטוריונים" ועד מהרה התפתח קרב-שריון-בשריון. כל היתרונות — לבד מעדיפותם האיכותית של ה"סנטוריונים" על טנקי "טי" 34 המצריים — היו בידי האויב: הוא ישב בעמדות-מארב מתוכננות — והשמש בגבו, ואילו ה"סנטוריונים" היו פרוסים מולו חשופים כליל, וצוותיהם מסוגורים מן השמש המערבית והאבק. הכרח היה לגלות מטרות, לפתוח עליהן מייד באש — ולפגוע, בכחינת: "הבא להרגך — השפם להרגו". זאבן, הוא אשר קרה. לאחר שעה של דו-קרב מר הפכו שמונה טנקי-אויב לאבוקות דולקות. בכוח נפגע רק זחל"מ אחד — של הסיירת — בפגיעה ישירה, וצוותו הורכב על הטנקים.

השעה היתה 1730. הדיווחים שהגיעו אל נתק'ה מסרו על הידלדלות מסוכנת של מיכלי-הדלק ומחסני-התחמושת. לפיכך החליט הוא להכניס את יחידותיו לחניון-לילה מוגן, מזרחה מעט לשדה-הקרב של השריון-בשריון, להצטייד שם ולהת-

נוסע ה"סנטוריונים" של נתק'ה

(המשך מעמ' 7)

חוד הכוח המשיך בתנועתו והגיע לכביש אל-עריש, בין אל-חיצמה לצומת אבו-עג'ילה. כאן פנתה השדרה שמאלה, והמשיכה בהתקדמותה — בלעדי פלוגה ב' של יעקב, זו שתפסה את חסימתה כלפי צפון — וקרבה אל צומת אבו-עג'ילה. איאלו עשרות מטרים לפני הצומת נעצר לפתע זחל"מ-הסיוור של יוסליה, אשר הוביל את השדרה כולה. הוא מצא עצמו מול מחסום, ולידו זקיף מצרי. אותו זקיף לא העלה בדעתו כלל-ועיקר הימצאות כוח ישראלי במקום זה; התפתח דו-שיח שקט בערבית. עד אשר הבין הזקיף את המתרחש — אולם במאוחר. זחל"מ-הסיוור פרץ קדימה, והשדרה המשיכה לנוע.

יצחק, סגן-מפקד הכוח, התעכב והציב בצומת את החסימה של פלוגה ג' בפיקוד יונה, שתוגברה אף היא בזחל"מים. נוסף על כך היה עליו לכוון את תנועת שדרת-התובלה של הכוח, ואת תחנת איסוף-הפצועים שעמה נע הרופא.

התחברות באוסי-כתף

לאחר הצבת החסימה של יונה שב יצחק אל השדרה הנעה מזרחה. לא יצאו דקות ספורות עד שהודיע לו איש-צוות

מביצורי אוסי-כתף

מאחד הטנקים כי קלט קולות-דיבור בערבית. יצחק נתן התראה לתותחן — והפעיל זרקור. האלומה נפלה על טנק „טי-34", אשר נקלע אל תוך השדרה. נורה פגז, הטנק המצרי בפגע והתלקח, ובנסותו לסגת בנסיעה לאחור — התהפך. אוראו התגלה, כי לאמתו-של-דבר נמצאה השדרה חוצה את מחנה הצבא המצרי באבו-עג'ילה; כל-יריב מצריים התרוצצו סביב בבהלה. ה"סנטוריונים" פתחו באש-תופת לכל

ארגן לקראת השלב השלישי של מסע-הקרב; הצבת חסימות, והתחברות מן העורף עם החטיבה של מוטק'ה, בלב מתחם אוסי-כתף.

הניון ההתארגנות הוקם למרגלות גבעה 181 הכבושה. פלוגות הטנקים הוצבו בשדרות. פלוגת-החרמ"ש שהצטרפה בינתיים אל ה"סנטוריונים" הוצבה באגפים ובחזית, ואילו הסיירים איבטחו מסביב. צוותי-הטנקים, אף שהיו לאים וסחוטים, לא נתנו מנוח לעצמם; בלא פקודות כלשהן — לא היה צורך בכך — התמסרו לטיפולים, טכניים ברובם, והצטיידו בדלק ובתחמושת.

בשעה 2100 כינס נתק'ה את מפקדי המשנה לקבוצת-פקודות, לקראת המשך המסע.

הנוסע הארוך לתוך הלילה

הכוח נצטוו להיערך בשדרת-מסע ולנוע דרום-מערבה, להגיע עד כביש אל-עריש, להדרים בכביש עד צומת אבו-עג'ילה — ושם לפנות מזרחה ולחדור לתוך מערך אבו-עג'ילה-אוסי-שיחאן-אוסי-כתף מן העורף. בדרכה, היה על השדרה להציב חסימות לשלושה כיוונים: על פלוגה ב' של יעקב הוטל לחסום בנקודה הקיצונית ביותר, לכיוון אל-עריש שבצפון, ולשם כך קיבל יעקב תחת פיקודו שני ג'יפים נושאי תותחים לא-ירתע ועוד מחלקת-חרמ"ש בזחל"מים; פלוגה ג', עתה בפיקודו של יונה, אמורה היתה לחסום בכיוון כללי מערבה, לעבר ג'בל ליבני; ואילו פלוגה א' של זאביק נצטוותה לחסום בהמשך הציר את מוצאותיהם המערביים של מוצבי אוסי-שיחאן. בעוד שמטרת שתי החסימות הראשונות היתה מניעת החשתה של תגבורת מצרית מצפון וממערב, היתה תכלית החסימה השלישית — השמדת כל הכוח המצרי העלול להימלט מאוסי-שיחאן ומאוסי-כתף, בלחץ פעולותיהן של חטיבת-השריון של מוטק'ה וחטיבת-הרגלים של קותי וכוחות הצנחנים שפשטו על עמדות הארטילריה.

את סדרת-הכוחות בשדרה קבע נתק'ה כלהלן: החסימה הקי-צונית, הצפונית, תסע אחרונה; החסימה השנייה, המערבית, בתווך; ואילו החסימה הראשונה, המזרחית, לפנים.

בשעה 2200 הודיע נתק'ה למפקדת האוגדה על צאת ה"סנטוריונים" למסעם. היתה זו שעה הרתי-גורל לאוגדה כולה: בחולות שמצפון לאוסי-שיחאן החלו נוחתים צנחניו של דני ממסוקים, לקראת פשיטתם על הסוללות הארטילריות של המצרים בלב המערך; ובמזרח, לא הרחק משם, החלה הסתערות-הרגלים של אנשי קותי על החפרות של רכס אוסי-כתף.

מייד עם תחילתו של מסע השדרה פילחו את האויר כדורים נוחתים שנורו ממחנה אל-חיצמה, ובינות-להם התעופפו פגזים חודרי-שריון, אשר צליפתם קרבה והלכה אל פלוגה א' המובילה. זאביק הורה לפלוגתו לכבות מייד את ה"קארוסי-לות", אותן נוריות קטנות בראשי האנטנות המשמשות סימון לטנקי-המפקדים. האיתות היחיד שמנע מעתה התנגשות בין ה"סנטוריונים" בלילה האפל — היה נצנוץ הטלפון האחורי.